

EMN Eesti võrgustikukohtumine

27.11.2025

➤ **EMN Eesti tegevused ja publikatsioonid**

- Perekonna taasühinemine ELis: 20 aastat perekonna taasühinemise õiguse direktiivi vastuvõtmisest;
- Ajutise kaitse saajate õigused ja vastutus;
- Keeleõppe toetusmeetmed täisealistele rahvusvahelise kaitse saajatele.

➤ **Võrgustikuliikmete ümarlaud**

- Politsei- ja Piirivalveamet
- Siseministeerium
- OECD
- Pagulasabi
- Teised võrgustikuliikmed

Rändevõrgustiku tegevused:

- Uus projektiperiood on aastateks 2026-2027.
- Rändevõrgustikuga plaanivad järgmisena liituda Bosnia ja Hertsegoviina ning UK. Viimati liitusid Põhja-Makedoonia ja Albaania.
- EMN Eestil valmib aasta lõpuks uus koduleht.
- 10.02.2026 toimub II varjupaiga- ja rändehalduse reformi infopäev.
- Mais 2026 toimub iga-aastane konverents.

Varsti on valmimas:

- Kolmandate riikide kodanike tööturule lõimumine – oskuste sobitamine tööturu vajadustega (uuring);
- Varjupaigamenetlus piiril: uue varjupaiga- ja rändehalduse reformi rakendamisel;
- Turvalised transiit- või päritoluriigid: varjupaigataotluste hindamise kriteeriumid ELi ühise varjupaigamenetluse määruse (2024/1348) järgi;
- Kolmandate riikide kodanike põhiõiguste kaitse taustakontrollimisel ja piirimenetluses uue varjupaiga- ja rändehalduse reformi rakendamisel;
- Vastuvõtu ümbermõtestamine: uuenduslikud meetmed varjupaigataotlejate toetamisel;
- Varjupaigataotlejate varajase lõimimise head praktikad;
- Kolmandate riikide kodanike kvalifikatsioonide ja oskuste tunnustamine: ülevaade reguleeritud kutsealadega seotud menetlustest ja väljakutsetest;
- Digiteenuste kasutamine seadusliku rände menetluses;

Country	Title		Theme
BE	(Sensitive) Inform on Enhancing identity management and fraud prevention in migration processes.	Inform	Legal migration
NL	Return and reintegration assistance programmes as part of return policy: aims, policy rationale and monitoring.	Study	Return
PL	Unaccompanied minor migrants in the EU: legal, social and institutional challenges.	Inform	Unaccompanied minors
AT	Staying or moving on? Drivers and policies to retain global talent.	Inform	Labour migration
AT	From policy to practice implementing a whole-of-government approach in migration management.	Inform	Legal migration
DE & FR & IE	Local infrastructures of integration: assessing the state of play of local governance's migrant integration policies, measures, and strategies.	Study	Integration
FR	The use of automated border control tools for third-country nationals in the EU.	Inform	Migration Management
LT	Migration and demographic sustainability in peripheral regions of EU Member States.	Inform	Legal migration
NL	Voluntary return support programs for displaced persons from Ukraine.	Inform	Protection
LT	Reception Unlocked: An Overview of the (Re)Organisation of Reception Systems.	Study	Reception

Funded by
the European Union

EMN uuring: Perekonna taasühinemine ELis: 20 aastat perekonna taasühinemise õiguse direktiivi vastuvõtmisest

Oktoober 2025

- Sisend 25 EMN liikmes- ja vaatlejariigi kontaktpunktilt (AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SI, SK ja RS)
- Uuringuperiood: 2017 kuni veebruar 2025

Family reunification of third-country nationals: State of play of law and practice

European Migration
Network Study

October 2025

Taustaks

- Euroopa Liidu Nõukogu perekonna taasühinemise õiguse direktiiv (Family Reunification Directive) 2003/86/EÜ .
- Uuringu eesmärk oli kaardistada hetkeolukord riikide õigusraamistikust ja poliitikast ning võrrelda seda 2017. aastaga.

Kutsuja ja pereliige

- Kutsuja – kolmandast riigist pärit isik, kellel on riigis kehtiv elamisluba ja kes täidab teatud nõudeid.
- Pereliige:
 - abikaasa või registreeritud partner;
 - alaealised lapsed, sh. lapsendatud lapsed.
- Laiendatud pereliikme mõiste – samasoolised partnerid; sõltuvad täisealised lapsed, vanemad, vanavanemad või muud sugulased.

Nõuded ja taotlusprotsess

- Riigid kasutavad erinevaid nõudeid:
 - majanduslikud nõuded – kindel sissetulek, tervisekindlustus ja sobiv elukoht;
 - Prantsusmaal ranged eluruumi sobivuse nõuded
 - Austrias piisava sissetuleku prognoos
 - integratsiooninõuded – enne või pärast saabumist;
 - Austrias nõutakse A1 tasemel keeleoskust enne saabumist
 - ooteperiood.
- Pagulastele on enamasti kehtestatud soodsamad tingimused.
- Lapse parimate huvide põhimõte.
 - Itaalias võeti vastu seadus saatjata alaealiste pereliikmete leidmiseks.

- Peresidemete tõendamise süsteemid on muutunud paindlikumaks.
 - Rootsi lubab perekonna taasühinemist taotleda ka mõne teise Põhjamaa saatkonnas.
 - Saksamaal toetab IOM tundlike peresidemete paindlikumat tõendamist.
- Alternatiivseid tõendeid: intervjuud, tunnistajate ütlused, perekonnafotod, DNA testimine.
- Menetlusajad varieeruvad riigiti – 1-2 kuud kuni üle aasta.
- Mitmed riigid on suure osa protsessist digitaliseerinud, mis on kiirendanud menetlust ja vähendanud halduskoormust.

Pereliikme õigused pärast taasühinemist

- Pereliikme õigused on tavaliselt seotud kutsuja õigustega:
 - ligipääs tööturule;
 - õigus haridusele, sh kutseõppele;
 - Prantsusmaal on kutsealane nõustamine osa riiklikust kohanemisprogrammist
 - ligipääs tervishoiule ja sotsiaalteenustele.
- Pereliige peab enamasti elama riigis mitu aastat enne, kui ta saab kutsujast sõltumatu elamisloa.

Peamised tulemused

- Kutsuja ja pereliikme definitsioone on laiendatud ja ühtlustatud.
- Nõudeid on formaliseeritud ja standardiseeritud.
- Seadusandlus ja poliitikamuudatused näitavad kahe-suunalist trendi.
- Tuvastati praktilised takistused protsessis.
- Peresidemete tõendamine on muutunud paindlikumaks.
- Riikide praktikate vahel esineb suur varieeruvus taotluste menetluses, kuludes ja ligipääsus õigustele.

Funded by
the European Union

EMN lühiauuring:

Ajutise kaitse saajate õigused ja vastutus

- Sisend 25 EMN liikmes- ja vaatlejariigi kontaktpunktilt (AT, BE, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SE, SI, SK, ja NO, RS) + OECD sisend
- Uuringuperiood: juuli 2023 kuni märts 2025

**Responsibilities and
access to rights
for beneficiaries
of temporary
protection**

Lühiuuringu fookus:

Ajutise kaitse alusel antavate õiguste ülevaade, mis hõlmab:

- ❖ juurdepääsu tööturule
- ❖ arstiabile
- ❖ haridusele
- ❖ sotsiaalkaitsele ning elatusvahenditele
- ❖ sobivale majutusele (või võimalusele selle leidmiseks).

Seaduse- ja poliitikamuudatused ligipääsul isiku õigustele

Rahaline toetus hüvitiste ja teenuste eest

Alternatiivsed viibimisaluse lahendused ajutisele kaitsele (elamisload, viisad jm)

Juurdepääs tööturule (art. 12) ja tööturu teenused

Et hõlbustada isikute juurdepääsu tööturule, pakuvad riigid mitmesuguseid tööturu meetmeid, sh võimalust registreeruda tööotsijana, abi tööotsimisel (BG, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, SE ja RS) ning kutseõppeteenuseid (BG, CZ, DE, EE, FI, HR, IE, IT, LV, NL, PL).

- ❖ Lätis makstakse isikule ühekordset tööhõive- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise toetust, mis vastab miinimumpalgale, et aidata katta elamiskulusid, kuni nad saavad oma esimese sissetuleku.
- ❖ Poolas toetab projekt „Koos iseseisvuse poole” isiku majandusliku iseseisvuse saavutamist, mille raames pakutakse esmast rahalist toetust, individuaalset karjäärinõustamist, abi tööotsingul, poola keele kursusi ning kultuuri- ja integratsioonitegevusi.

Country	Employment rate in 2024/2025 (%)	Date
Austria	41	Jul-24
Czech Republic	63*	Mar-24
Denmark	62	Sep-24
Estonia	59	Mar-25
Finland	35	Aug-24
France	42	Sep-24
Germany ⁴⁶	31	Sep-24
Ireland	35	Sep-24
Japan	54*	Dec-24
Latvia	33	Dec-24
Lithuania	72	Feb-25
Netherlands	59	Nov-24
Norway	31	Dec-24
Poland	78*	Jul-24
Spain	17	Sep-24
Sweden	66*	May-24
Switzerland	28	Sep-24
United Kingdom	69*	Jul-24
United States	61*	Dec-24

Majutus (art. 31(1))

- ❖ Enamus riikides pakuvad ametiasutused majutust, kuigi majutuse liik ja neis viibimise maksimaalne aeg on erinev (AT, BG, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SE, SK ja RS).
- ❖ Üheksas riigis majutatakse isikuid tavaliselt lühiajalistes või hädaolukorra majutusasutustes, nagu humanitaarabi majutusasutused või vastuvõtukeskused (BE, CZ, DE, FI, FR, IE, LU, SE, SK).
- ❖ Kuus riiki piiravad toetatud majutust ajalise piiranguga (CZ, IE, LT, LV, PL, SK).
- ❖ Üheksa riiki toetavad majutust rahaliselt kas igakuiselt või ad hoc põhiselt (BE, CY, EE, IE, IT, HU, LT, LU, PT)
- ❖ Soomes on isikul, kes on elanud riigis ühe aasta ja on teinud ülemineku vastuvõtusüsteemist omavalitsuse eluasemesse, õigus taotleda üldist eluasemetoetust.

Seaduse- ja poliitikamuudatused ligipääsul isiku õigustele

Mitmed riigid on rakendanud seaduse – ja poliitikamuudatusi, mis mõjutasid ajutise kaitsega kaasnevate õiguste kättesaadavust. Peamiselt on need seotud üleminekuga hädaabi lahendustest struktureeritumale ja jätkusuutlikumale toetusele.

- ❖ Kaheksa riiki vähendasid isikule antava majutustoetuse kestust või ulatust (CZ, EE, IE, IT, LT, SE, SI, SK).
- ❖ Üheksa riiki on järk-järgult integreerinud AJKS riiklikesse tervishoiusüsteemidesse, asendades sageli paralleelsed või spetsialiseeritud tervishoiuskeemid, võimaldades neile juurdepääsu üldisele riiklikule tervishoiusüsteemile samadel või peaaegu samadel tingimustel kui teistel elanikel (CZ, EE, HR, IT, PL, SE, SK ja GE, MD).
- ❖ Neli riiki viisid sisse reforme rahalise toetuse osas, sealhulgas nii toetuse vähendamist kui ka sihipärast pikendamist (AT, CZ, IE ja NO).
- ❖ 12 riiki võtsid vastu meetmeid, et parandada kaasatust riiklikes haridussüsteemides (BE, CZ, FR, HR, HU, IE, LT, LU, NL, PL, SE, SK).

Alternatiivsed viibimisaluse lahendused ajutisele kaitsele

- ❖ 17 riiki ei ole loonud spetsiifilisi süsteeme või protseduure, et luua alternatiivseid viibimislauseid (BE, BG, CY, DE, EE, ES, FI, HR, HU, IE, LT, LV, MT, NL, SE ja NO, RS).
- ❖ 9 riiki on loonud lihtsustavaid meetmeid ajutise kaitse muutmiseks muudele alustele (AT, CZ, EL, FR, IT, LU, PL, SI, SK). Tšehhi ja Horvaatia soodustavad ajutise kaitse saajate üleminekuks spetsiaalselt loodud pikaajalisele elamisloale (kehtivusega 5 a).
- ❖ Osad riigid pakuvad alternatiivse viibimisaluse taotlemise võimalust säilitades samal ajal ajutise kaitse (CY, FI, NL), samas kui teistes riikides kaotab isik uue elamisloa saades ajutise kaitse staatuse (CZ, IT, FR, LU, SK ja NO, RS).

Funded by
the European Union

**Euroopa rändevõrgustiku, OECD ja Euroopa
Nõukogu ühine lühiuuring:**

**Keeleõppe toetusmeetmed täisealistele
rahvusvahelise kaitse saajatele**

Oktoober 2025

Lühiuuringus osales 24 EMNi liikmes- ja vaatlejariiki ja andmeid koguti 2024. aastal.

Language and
literacy support
measures for
adult beneficiaries
of international
protection

European Migration Network –
OECD – Council of Europe
joint inform

October 2025

Lühiuuringu eesmärk

- anda ülevaade täiskasvanud rahvusvahelise kaitse saajatele pakutavatest keeleõppe toetusmeetmetest;
- analüüsida nende ülesehitust ja sobivust kohaliku keele omandamiseks;
- hinnata õppurite erivajaduste arvestamist;
- välja tuua häid praktikaid;
- uurida, kas meetmed on tõhusad ja kuidas areneb õppurite keeleoskus.

Peamised järeldused:

- 23 riiki pakub keeleõpet;
- formaalne/mitteformaalne keeleõpe;
- 11 riigis on keeleõpe kohustuslik;
- enamikes riikides keeleõpe tasuta;
- 10 riigis arvestatakse õppurite erivajadustega

Parimad praktikad:

- Keeleõpe, mis toetab erineval moel tööturule sisenemist;
- klassiväline õpe;
- vabatahtlik töö;
- osalemine tehtud õppurile mugavamaks, st arvestatud on võimalike takistustega;
- paralleelsed kohanemiskursused.

Positiivsed ja negatiivsed stiimulid

Sloveenia näide: kuigi keelekursustel osalemine ei ole kohustuslik, annab 80% osalus õiguse jätkuvale eluasemetoetusele pärast esimest rahvusvahelise kaitse all oldud aastat ning tasuta bussisõiduõigus iga kuu eest, mis järgneb kuule, mil osalemismäär kursustel oli vähemalt 80%.

Tööturg ja keeleõpe

- Prantsusmaal: 8-kuune kutseõppeprogramm, milles sisaldus majutus, toitlustus ja intensiivne prantsuse keele õpe
- Soomes: TOKASA projekt, mille eesmärk on arendada ja katsetada kakskeelset õendusõppe mudelit, kus üliõpilased omandavad lõpetamise ajaks professionaalse soome keele oskuse. Õppetöö toimub soome ja inglise keeles ning varasemat soome keele oskust ei nõuta, kuid inglise keeles peab olema vähemalt B2 tase. Mudel on paindlik – saab kasutada kõigil erialadel.
- Tööandjad ja sisserändajad viib Belgias kokku mudel Start2Day.

Keeleõppes osalemise takistused

- Turvalisuse/usalduse küsimused
- Liikuvus/logistika
- Trauma ja stress
- Hoolduskohustus
- Info puudus
- Ebasobivad toimumisajad
- Vähene kirjaoskus/oma emakeele oskus
- Harjumatud meetodid

Tõhus õpe

Rootsi näide: projekt **(Sfi)-BAS** Uppsalas, kus õppureid toetab terve tiim õpetajaid, juhendajaid, eripedagooge, õppe- ja karjäärinõustajaid. Keeleõpe on täiskohaga. Rõhutatakse inimese eelnevaid kogemusi ja olulisel kohal on igapäevaste olukordade läbimäng. Selline holistiline lähenemine toetab keele omandamist ja kiiremat kohanemist ning soodustab tööturule sisenemist.

Täname!

EMNi tegevuste ja publikatsioonidega saate lähemalt tutvuda meie kodulehel www.emn.ee